

ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Сумський національний аграрний університет

Анотація. Метою наукового дослідження є вивчення особливостей впливу пандемії та її наслідків на міжнародну економічну діяльність країни, а також сформулювати прогноз на майбутнє з приводу розвитку міжнародної торгівлі України. В статті досліджено основні чинники впливу на міжнародну торгівлю, виявлено вплив пандемії на світову торгівлю та досвід інших країн, з'ясовано міжнародні торговельні особливості України в період пандемії, а також встановлено вплив пандемії на міжнародну торгівлю України та світу.

Ключові слова: міжнародна торгівля; пандемія; наслідки; особливості міжнародної торгівлі; COVID-19.

Features of Ukraine's international trade in a pandemic

Abstract. The purpose of the research is to study the peculiarities of the pandemic's impact and its consequences on the country's international economic activity, and also to formulate a forecast for the future regarding the development of Ukraine's international trade. The article examines the main factors influencing international trade, identifies the impact of the pandemic on world trade and the experience of other countries, clarifies the international trade characteristics of Ukraine during the pandemic, and establishes the impact of the pandemic on international trade of Ukraine and the world.

Keywords: International trade; pandemic; consequences; features of international trade; COVID-19.

У сучасному світі однією з головних рушійних сил економічного розвитку є міжнародна торгівля, яка є сферою міжнародних економічних відносин і відповідним набором зовнішньоторговельних товарів і послуг, та інтелектуальної продукції всіх країн. На сьогодні міжнародна торгівля становить 80% усіх міжнародних відносин. Виникнення нового інфекційного захворювання - це завжди складна ситуація, особливо якщо це епідемія значного поширення або тяжкості. Пандемія COVID-19 стала безпрецедентним зривом для світової економіки та призвела до значних змін у світовій торгівлі [1].

Тож, розглянемо спочатку фактори що впливають на розвиток міжнародної торгівлі. Перш за все, потреба в міжнародній торгівлі обумовлена такими факторами як формування світового ринку як одного з історичних передумов капіталістичного способу виробництва, по-друге, нерівномірність розвитку окремих галузей в різних країнах, необмежене розширення масштабів виробництва та науково-технічний прогрес. Одним з найважливіших факторів розвитку є експорт, адже він стимулює зростання зовнішньої торгівлі і суттєво впливає на стан економіки в багатьох країнах [2].

Зазвичай, серед безпосередніх факторів, що впливають на міжнародну торгівлю виділяють:

- 1) Вплив інфляції;
- 2) Вплив національного доходу;
- 3) Вплив державних обмежень;
- 4) Вплив валютних курсів;
- 5) Географічне положення;
- 6) Рівень економічного розвитку;
- 7) Відсутність обмежень щодо піратства;
- 8) Конкурентоспроможність;
- 9) Глобалізація.

Всі чинники є дуже впливовими, адже їх розвиток безпосередньо впливає на розвиток торгівлі проте, дивлячись на події 2020 року можна сказати що до цього списку додається ще один важливий фактор - це здатність держави швидко реагувати та пристосовуватися до різкої зміни умов

функціонування, тобто гнучкість державної та економічної політики, чи то інфекція чи то глобальні природні зміни. Адже як показала ситуація, якою б економічно стабільною не була країна, без гнучкості державної економіки навіть світові державні атланти втрачають свої позиції в міжнародній торгівлі перед раптовими світовими змінами.

Поширення COVID-19, спричиненого коронавірусом, призвело до значних змін у світовій торгівлі. Було проведено низку заходів задля безпеки громадян, що вплинуло на роботу морських портів, вокзалів та авіаперевезень. Заборона на вивіз певних речей таких як маски, захисні костюми, медичних препаратів та деяких продуктів харчування, а також заборона на функціонування деяких сфер (туристична, телекомунікаційна тощо). Тому відсоток світової торгівлі значно зменшився, хоча й було проведено низку заходів для підтримання економіки за розрахунками експертів на нас чекає довгий і складний процес «економічного оговтування» від пандемії (див. рис.1).

Обсяги світової торгівлі товарами у 2000–2022 рр.¹

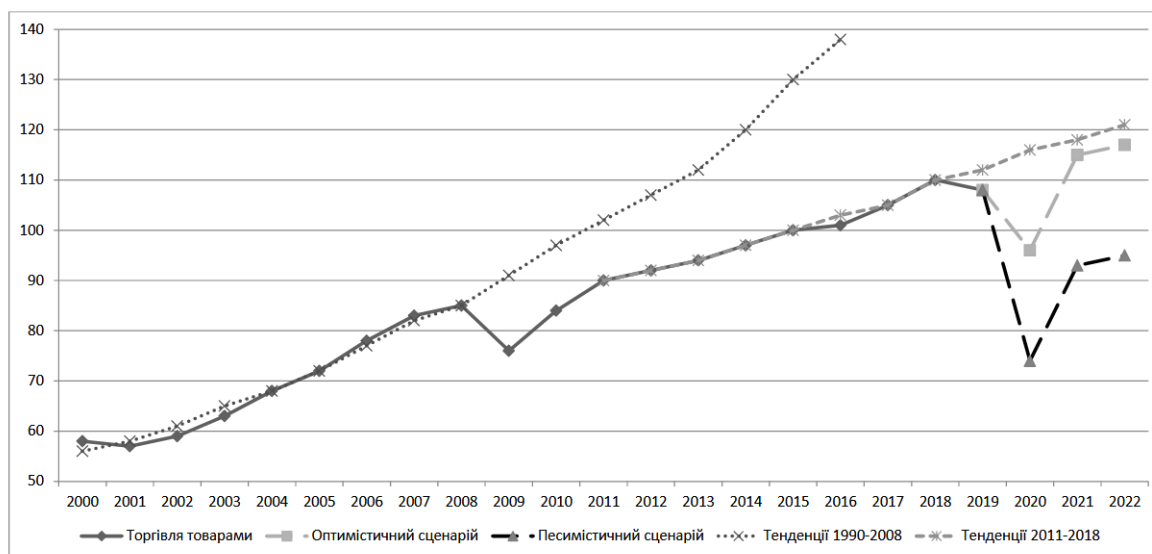

Рис. 1. Динаміка світової торгівлі товарами

Якщо точніше говорити про пандемію в Україні, то COVID-19 та карантин спричинили небачену за останнє сторіччя економічну кризу. Падіння обсягів міжнародної торгівлі через COVID-19 цього рік може становити до 18,5%, що боляче вдарить по експортоорієнтованих економіках. Від початку року в Україні зафіксували перевищення експорту над імпортом — так званий дефіцит торгівлі [3]. Скорочення імпорту — це погана новина для уряду, адже найбільшим наповнювачем державної скарбниці є саме податок на додану вартість, який сплачується із ввезених на територію України товарів. Однак більше експорту, ніж імпорту вигідне гривні, адже означає, що економіка втрачає менше іноземної валюти на торгівлі, як результат, українська гривня на відміну від інших валют країн із ринками, що розвиваються, не зазнала девальвації, із фінансової точки зору, коронавірусна криза не надто сильно нашкодила Україні, проте ще більше оголила слабкі сторони нашої економіки [4]. Україна як член СОТ також провела багато заходів для підтримки світової торгівлі, а саме вводилися заходи, спрямовані на спрощення імпорту знову-таки товарів, необхідних для боротьби з пандемією, і почали поступово скасовувати / лібералізувати експортні обмеження, зменшення імпортних мит, скасування імпортних податків, спрощення митних процедур і зменшення експортних мит. Щодо прогнозів для України на майбутнє, то можна сказати що хоч зараз ми перебуваємо в досить гарному положенні, проте ситуація в інших країнах значно вплине на світову торгівлю і швидше за все в негативному ключі.

Отже, можна зробити висновок, що світова пандемія значно вплинула на процеси світової торгівлі. Деякі зміни можна розцінювати як позитивні, деякі як негативні, проте ми точно знаємо що на нас чекає тривалий і складний процес реабілітації після пандемії. Хоч експерти провокують спад імпорту в українській торгівлі, проте всі країни сподіваються на оптимістичний сценарій і винайдення справді якісної вакцини, але тільки час може показати що нас чекає.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Наукові публікації і видавнича діяльність НІСД України, Київ 2020. URL : <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosin>
2. Наукові публікації і видавнича діяльність СОТ. URL : <https://www.wto.org/english>
3. Статті видання “Юридична Газета Online”, А. Сінцов «Огляд змін у міжнародній торгівлі: тренди, тенденції, виклики 2020». URL : <https://yur-gazeta.com/publications/practice/mizhnarodniy-arbitrazh-ta-adr/oglyad-zmin-u-mizhnarodniy-torgivli-trendi-tendenciyi-vikliki-2020-covidroku-.html>
4. Eddy Bekkers, Alexander Keck, Robert Koopman and Coleman Nee. «METHODOLOGY FOR THE WTO TRADE FORECAST OF APRIL 8 2020». URL : https://www.wto.org/english/news_e/pres20_e/methodpr855_e.pdf

Дашутіна Людмила Олександрівна к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту, Сумський національний аграрний університет, м. Суми; e-mail: ljutikd@gmail.com

Клименко Яна Анатоліївна, студентка 3-го курсу, спеціальність «Менеджмент», факультет Економіки і менеджменту, Сумський національний аграрний університет, м. Суми; e-mail: yannaklymenko21@gmail.com

Боровик Діана Андріївна, студентка 3-го курсу, спеціальність «Менеджмент», факультет Економіки і менеджменту, Сумський національний аграрний університет, м. Суми; e-mail: borovik.diana@ukr.net

Liudmyla Dashutina, cand. of econ. scien., docent, Ass. Prof. of Management Department, Sumy national agrarian university, Sumy; e-mail: ljutikd@gmail.com

Yana Klymenko, a third-year student, specialty “Management”, Faculty of Economics and Management, Sumy national agrarian university, Sumy; e-mail: yannaklymenko21@gmail.com

Diana Borovyk, a third-year student, specialty “Management”, Faculty of Economics and Management, Sumy national agrarian university, Sumy; e-mail: borovik.diana@ukr.net